

Chambre des Représentants

SESSION 1962-1963.

6 JUIN 1963.

PROJET DE LOI

fixant le statut
des représentants de commerce.

PROJET

TRANSMIS PAR LE SENAT (1).

Article premier.

La représentation commerciale, dans la mesure où elle concerne les rapports entre les représentants de commerce et leurs employeurs, est régie par les lois relatives au contrat d'emploi, coordonnées le 20 juillet 1955 et par les dispositions de la présente loi.

Art. 2.

Champ d'application.

Pour l'application de la présente loi, il faut entendre par « représentation commerciale » l'activité qui a pour objet la prospection et la visite d'une clientèle en vue de la négociation ou la conclusion d'affaires, hormis les assurances, sous l'autorité, pour compte et au nom d'un ou de plusieurs commettants.

Nonobstant toute stipulation expresse du contrat ou en son silence, le contrat conclu entre commettant et intermédiaire, quel que soit le titre qui lui est attribué, est réputé jusqu'à preuve du contraire un contrat d'emploi.

Le bénéfice des droits découlant de la présente loi est réservé au représentant de commerce, engagé en vue d'exercer sa profession de façon constante, même lorsqu'il est chargé accessoirement par son employeur de tâches d'une

(1) Voir :

Documents du Sénat :

313 (1958-1959) : Projet de loi.

185 (1962-1963) : Rapport.

213, 218, 228, 229, 230 et 239 (1962-1963) : Amendements.

Annales du Sénat :

21, 22, 28 mai, 4 et 5 juin 1963.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1962-1963.

6 JUNI 1963.

WETSONTWERP

tot instelling van het statuut
der handelsvertegenwoordigers.

ONTWERP

DOOR DE SENAAT OVERGEZONDEN (1).

Eerste artikel.

De handelsvertegenwoordiging, voor zover zij de betrekkingen tussen de handelsvertegenwoordigers en hun werkgevers betreft, wordt geregeld door de wetten betreffende het bediendencontract, gecoördineerd op 20 juli 1955, en door de bepalingen van deze wet.

Art. 2.

Toepassingsgebied.

Voor de toepassing van deze wet dient onder « handelsvertegenwoordiging » verstaan, de activiteit die erin bestaat een clientèle op te sporen en te bezoeken met het oog op het onderhandelen over of het afsluiten van zaken, verzekeringen uitgezonderd, onder het gezag, voor rekening en in naam van één of meer opdrachtgevers.

Niettegenstaande elke uitdrukkelijke bepaling van de overeenkomst of bij het stilzwijgen ervan, wordt de overeenkomst gesloten tussen opdrachtgever en tussenpersoon, welke titel hem ook wordt toegekend, aangezien als een arbeidsovereenkomst voor bedienden, tenzij het tegendeel wordt bewezen.

Het genot van de rechten die voortkomen uit deze wet wordt alleen toegekend aan de handelsvertegenwoordiger die in dienst wordt genomen om op voortdurende wijze zijn beroep uit te oefenen, zelfs indien hij door zijn werkgever

(1) Zie :

Stukken van de Senaat :

313 (1958-1959) : Wetsontwerp.

185 (1962-1963) : Verslag.

213, 218, 228, 229, 230 en 239 (1962-1963) : Amendementen.

Handelingen van de Senaat :

21, 22, 28 mei, 4 en 5 juni 1963.

autre nature que la représentation commerciale. Ce bénéfice n'est pas accordé à l'employé, chargé occasionnellement, avec son travail à l'intérieur de l'entreprise, de démarches auprès de la clientèle, à l'exception du droit inscrit à l'article 4.

Ne sont pas des représentants de commerce aux termes de la présente loi : le commissionnaire, le courtier, le concessionnaire de vente exclusive, l'intermédiaire libre de remettre ses commandes à qui bon lui semble et, en général, l'agent commercial lié à son commettant par un contrat d'entreprise, de mandat salarié ou de tout autre contrat en vertu duquel l'agent commercial n'agit pas sous l'autorité de son commettant.

Art. 3.

La rémunération.

La rémunération du représentant de commerce consiste soit en un traitement fixe, soit en des commissions, soit en partie en un traitement fixe et en partie en des commissions.

Art. 4.

La commission est due sur tout ordre accepté par l'employeur, même s'il n'est pas suivi d'exécution.

Tout ordre est présumé accepté, sauf refus ou réserves formulés par écrit par l'employeur à son représentant de commerce dans un délai fixé par le contrat. A défaut de fixation, ce délai est de un mois à partir de la transmission de l'ordre, sauf en cas d'inexécution par la faute du représentant.

Art. 5.

Sans préjudice des dispositions de l'article 8, §§ 2, 3 et 4, et de l'article 10 des lois relatives au contrat d'emploi, le représentant de commerce a droit à la commission sur les ordres qu'il a apportés, même lorsque ceux-ci ne sont acceptés que pendant la suspension ou après la cessation du contrat.

Art. 6.

Sans préjudice des dispositions visées à l'article 5, le représentant de commerce a droit à la commission sur les ordres donnés par la clientèle pendant toute la durée de la suspension ou pendant une période de trois mois suivant la cessation du contrat, lorsqu'il prouve qu'au cours de l'exécution de son contrat, il a établi avec le client un contrat direct qui a été suivi par des faits ayant conduit à l'acceptation des ordres en cause.

Art. 7.

Le représentant de commerce qui est chargé de visiter seul, une clientèle ou un secteur déterminés par le contrat a droit pendant l'exécution de son contrat, à la commission sur les affaires que l'employeur conclut avec cette clientèle ou dans ce secteur sans l'intervention du représentant.

belast is met bijkomstige taken die van een andere aard zijn dan de handelsvertegenwoordiging. Dat genot wordt, met uitzondering van het in artikel 4 bepaalde recht, niet verleend aan de bediende die er af en toe mede belast wordt, samen met zijn arbeid binnen de onderneming, stappen te doen bij het cliënteel.

Zijn luidens de bewoordingen van deze wet, geen handelsvertegenwoordigers : de commissionair, de makelaar, de concessiehouder voor alleenverkoop, de tussenpersoon die zijn orders vrij kan doorgeven aan wie hij wil, en in het algemeen, de handelsagent die tegenover zijn opdrachtgever verbonden is door een aannemingsovereenkomst, een bezoldigde lastgeving of enig ander contract krachtens hetwelk de handelsagent niet onder het gezag van zijn opdrachtgever optreedt.

Art. 3.

De bezoldiging.

De bezoldiging van de handelsvertegenwoordiger bestaat hetzij uit een vaste wedde, hetzij uit commissielonen, hetzij gedeeltelijk uit een vaste wedde en gedeeltelijk uit commissielonen.

Art. 4.

Het commissieloon is verschuldigd voor iedere order die door de werkgever wordt aanvaard, zelfs indien op die order geen uitvoering volgt.

Iedere order wordt vermoed aanvaard te zijn, behoudens weigering of voorbehoud door de werkgever aan zijn handelsvertegenwoordiger schriftelijk medegedeeld binnen een in de overeenkomst bepaalde termijn. Is deze termijn niet bepaald, dan bedraagt hij een maand vanaf het doorgeven van de order, behalve in geval van niet-uitvoering door de schuld van de vertegenwoordiger.

Art. 5.

Onverminderd de bepalingen van artikel 8, §§ 2, 3 en 4, en van artikel 10 van de wetten betreffende het bediendencontract, heeft de handelsvertegenwoordiger recht op commissieloon voor de orders die hij heeft aangebracht, zelfs wanneer deze slechts worden aanvaard tijdens de schorsing of na het einde van de overeenkomst.

Art. 6.

Onverminderd de in artikel 5 bedoelde bepalingen, heeft de handelsvertegenwoordiger recht op commissieloon voor de orders door de cliënteel opgegeven tijdens de ganse duur van de schorsing of tijdens een periode van drie maand volgend op het einde van de overeenkomst, wanneer hij bewijst dat hij gedurende de uitvoering van zijn overeenkomst met de klant een rechtstreeks contract heeft tot stand gebracht dat gevolgd werd door feiten die tot de aanvaarding van bedoelde orders hebben geleid.

Art. 7.

De handelsvertegenwoordiger die een in de overeenkomst bepaalde cliënteel of sector alleen moet bezoeken, heeft, tijdens de uitvoering van zijn overeenkomst, recht op commissieloon voor de zaken die de werkgever zonder de tussenkomst van de vertegenwoordiger met die cliënteel of in die sector afsluit.

Il a également droit à cette commission sur les affaires conclues pendant la suspension ou après la cessation du contrat, pour autant que l'ordre ait été passé au cours de l'exécution du contrat.

Art. 8.

Lorsque les ordres acceptés portent sur des fournitures échelonnées, le représentant de commerce a droit, en cas de cessation de son contrat, aux commissions sur les fournitures effectuées pendant une période de six mois suivant cette cessation.

Art. 9.

Le représentant de commerce qui succède au bénéficiaire des dispositions des articles 5, 6, 7, alinéa 2, et 8 ne peut prétendre à une commission sur les mêmes ordres.

Art. 10.

Le contrat détermine les bases de calcul des commissions. En l'absence de dispositions contractuelles, les commissions sont calculées sur le prix figurant au bon de commande ou à l'ordre accepté par l'employeur; à défaut de ceux-ci, sur les prix courants, tarifs ou barèmes et à défaut de ces derniers, sur le prix fait.

Art. 11.

L'employeur remet mensuellement au représentant de commerce les relevés et documents relatifs aux commissions dues pour le mois précédent.

Art. 12.

En l'absence de dispositions contractuelles, la commission est exigible quinze jours après la remise du relevé et, éventuellement, des documents visés à l'article 11.

Lorsque la rémunération consiste en tout ou en partie en un traitement fixe, celui-ci est payé mensuellement.

Art. 13.

En cas de cessation du contrat, sauf pour motif grave imputable au représentant de commerce, l'employeur est tenu de régler au représentant dans le délai de trente jours qui suit la cessation du contrat, le montant intégral des commissions sur tous les ordres acceptés.

Les commissions visées aux articles 5 et 7, alinéa 2, doivent être réglées dans le délai de trente jours qui suit l'acceptation de l'ordre.

Les commissions visées aux articles 6 et 8 doivent être réglées au plus tard avant la fin, respectivement du quatrième et du septième mois qui suit la cessation du contrat.

Art. 14.

Les commissions dues au cours de l'exécution du contrat, pendant sa suspension ou après sa cessation, portent intérêt de plein droit à dater de leur exigibilité.

Hij heeft insgelijks recht op dat commissieloon op de zaken die afgesloten worden tijdens de schorsing of na het einde van de overeenkomst, voor zover de order tijdens de uitvoering van de overeenkomst werd doorgegeven.

Art. 8.

Hebben de aanvaarde orders betrekking op gespreide leveringen, dan heeft de handelsvertegenwoordiger, in geval zijn overeenkomst een einde neemt, aanspraak op commissielonen voor de leveringen die gedurende zes maanden na het einde van die overeenkomst worden gedaan.

Art. 9.

De handelsvertegenwoordiger die opvolger is van degene die in aanmerking komt voor het bepaalde in de artikelen 5, 6, 7, tweede lid, en 8, kan geen aanspraak maken op commissieloon voor diezelfde orders.

Art. 10.

De overeenkomst bepaalt hoe het commissieloon wordt berekend. Bij ontstentenis van contractuele bepalingen wordt het commissieloon berekend op de prijs die voorkomt in de bestelbon of in de door de werkgever aanvaarde order; bij gebreke daarvan, op de prijscouranten, tarieven of prijsschalen en bij gebreke daarvan, op de gemaakte prijs.

Art. 11.

De werkgever verstrekt maandelijks aan de handelsvertegenwoordiger de staat en documenten betreffende de voor de voorafgaande maand verschuldigde commissielonen.

Art. 12.

Bij ontstentenis van contractuele bepalingen is het commissieloon eisbaar vijftien dagen na de aflevering van de staat en eventueel van de documenten bedoeld in artikel 11.

Wanneer de bezoldiging geheel of gedeeltelijk uit een vaste wedde bestaat, wordt deze maandelijks uitbetaald.

Art. 13.

Ingeval de overeenkomst een einde neemt, behoudens om een aan de handelsvertegenwoordiger te wijten dringende reden, is de werkgever gehouden, binnen de termijn van dertig dagen volgend op het einde van de overeenkomst, aan de vertegenwoordiger het volledige bedrag van het commissieloon op alle aanvaarde orders te betalen.

Het in de artikelen 5 en 7, tweede lid, bedoelde commissieloon moet worden uitbetaald binnen de termijn van dertig dagen volgend op de aanvaarding van de order.

Het in de artikelen 6 en 8 bedoelde commissieloon moet ten laatste worden uitbetaald vóór het einde, respectievelijk van de vierde en van de zevende maand volgend op het einde van de overeenkomst.

Art. 14.

Het commissieloon verschuldigd tijdens de uitvoering, gedurende de schorsing of na het einde van de overeenkomst, brengt rechtens intrest op vanaf de datum van zijn eisbaarheid.

Lorsque la rémunération consiste en tout ou en partie en un traitement fixe, celui-ci porte intérêt de plein droit à partir de la date normale de paiement.

Art. 15.

L'indemnité d'éviction.

Lorsqu'il est mis fin au contrat, soit par le fait de l'employeur sans motif grave, soit par le représentant de commerce pour motif grave, une indemnité d'éviction est due au représentant qui a apporté une clientèle, à moins que l'employeur n'établisse qu'il ne résulte de la rupture du contrat aucun préjudice pour le représentant.

Cette indemnité n'est due qu'après une occupation d'un an.

Elle est égale à la rémunération de trois mois pour le représentant occupé chez le même employeur pendant une période d'un à cinq ans. Elle est augmentée de la rémunération d'un mois dès le début de chaque période supplémentaire de cinq ans de service chez le même employeur.

Lorsque la rémunération du représentant consiste en tout ou en partie en commissions, celles-ci sont calculées sur base de la moyenne mensuelle des commissions promises pendant les douze mois qui précèdent la date de la cessation du contrat.

Art. 16.

Les indemnités dues en vertu des articles 20 et 21 des lois coordonnées le 20 juillet 1955, et l'indemnité d'éviction portent intérêt de plein droit à partir de la date de la cessation du contrat.

Art. 17.

Les dommages et intérêts.

Lorsqu'il est mis fin au contrat pour un motif grave imputable à l'employeur et que le montant des indemnités forfaitaires allouées ne couvre pas l'entière du préjudice réellement subi, le représentant de commerce peut, mais à charge de prouver l'étendue du préjudice allégué, obtenir en plus des indemnités forfaitaires, des dommages et intérêts à concurrence de la différence entre le montant du préjudice réellement subi et celui de ces indemnités.

Art. 18.

La clause de non-concurrence.

Dans les contrats dont la rémunération annuelle n'excède pas 120.000 francs, la clause de non-concurrence est réputée non-écrite.

Dans les contrats dont la rémunération annuelle excède ce montant, la validité de toute clause de non-concurrence est subordonnée à la triple condition qu'elle se rapporte à des activités similaires, qu'elle n'excède pas douze mois et qu'elle se limite au territoire sur lequel le représentant de commerce exerce son activité.

Wanneer de bezoldiging geheel of gedeeltelijk uit een vaste wedde bestaat, brengt deze rechtens intrest op vanaf de normale datum van betaling.

Art. 15.

De vergoeding wegens uitwinning.

Wanneer aan de overeenkomst een einde wordt gemaakt hetzij door de werkgever zonder dringende reden, hetzij door de handelsvertegenwoordiger om een dringende reden, is een vergoeding wegens uitwinning verschuldigd aan de vertegenwoordiger die een cliënteel aangebracht heeft, tenzij de werkgever bewijst dat uit de beëindiging van de overeenkomst geen enkel nadeel voortspuit voor de vertegenwoordiger.

Die vergoeding is slechts verschuldigd na een tewerkstelling van één jaar.

Zij is gelijk aan de bezoldiging van drie maand voor de vertegenwoordiger die bij dezelfde werkgever was tewerkgesteld gedurende een periode van één tot vijf jaar. Zij wordt met de bezoldiging van één maand verhoogd bij het ingaan van elke bijkomende vijfjaarlijkse dienstperiode bij dezelfde werkgever.

Wanneer de bezoldiging van de vertegenwoordiger geheel of gedeeltelijk uit commissieloon bestaat, wordt dit berekend op basis van het maandelijks gemiddelde van het commissieloon verdiend gedurende de twaalf maanden die de beëindiging der overeenkomst voorafgaan.

Art. 16.

De vergoedingen verschuldigd krachtens de artikelen 20 en 21 van de wetten betreffende het bediendencontract, gecoördineerd op 20 juli 1955, en de vergoeding wegens uitwinning brengen rechtens intrest op vanaf de datum van het einde der overeenkomst.

Art. 17.

De schadevergoeding.

Wanneer een einde wordt gemaakt aan de overeenkomst wegens een aan de werkgever te wijten dringende reden en het bedrag der toegekende forfaitaire vergoedingen het werkelijk geleden nadeel niet volledig vergoedt, kan de handelsvertegenwoordiger, mits hij de omvang van het aangevoerde nadeel bewijst, boven de forfaitaire vergoedingen schadevergoeding bekomen ten belope van het verschil tussen het bedrag van het werkelijk geleden nadeel en het bedrag van die vergoedingen.

Art. 18.

Het concurrentiebeding.

In de overeenkomsten waarin de jaarlijkse bezoldiging 120.000 frank niet te boven gaat, wordt het concurrentiebeding als niet-geschreven beschouwd.

In de overeenkomsten waarin de jaarlijkse bezoldiging dat bedrag te boven gaat, is de geldigheid van elk concurrentiebeding afhankelijk van de drievoudige voorwaarde: dat het betrekking heeft op soortgelijke activiteiten, niet verder reikt dan twaalf maanden en beperkt is tot het gebied waarbinnen de handelsvertegenwoordiger zijn activiteit uitoefent.

La clause de non-concurrence ne produit pas ses effets lorsqu'il est mis fin au contrat, soit pendant la période d'essai, soit après cette période par l'employeur sans motif grave ou par le représentant pour motif grave.

La clause de non-concurrence doit être constatée par écrit à peine de nullité.

Art. 19.

La clause de non-concurrence crée en faveur du représentant de commerce une présomption d'avoir apporté une clientèle; l'employeur peut faire la preuve contraire le cas échéant.

Le représentant dont le contrat porte pareille clause ne peut prétendre à l'indemnité d'éviction visée à l'article 14, lorsque l'employeur renonce à la clause de non-concurrence au plus tard dans les huit jours de la cessation du contrat.

Art. 20.

Lorsque la rémunération annuelle excède 120.000 francs, l'indemnité forfaitaire prévue au contrat en cas de violation de la clause de non-concurrence ne peut dépasser une somme égale à trois mois de rémunération.

Toutefois, l'employeur peut réclamer une réparation supérieure à charge de justifier l'existence et l'étendue du préjudice.

Art. 21.

La clause d'insolvabilité de clientèle.

Sauf le cas de faute lourde ou de dol, toute clause mettant à la charge du représentant une responsabilité du chef de l'insolvabilité du client, ne peut avoir l'effet qu'à concurrence d'une somme égale à la commission afférente aux créances irrécouvrables à la charge du client.

Toute clause de ducroire doit être écrite.

Art. 22.

La clause d'arbitrage.

Les représentants de commerce et leurs employeurs ne peuvent s'engager d'avance à soumettre à des arbitres les contestations à naître du contrat d'emploi.

Art. 23.

Dispositions finales.

Il ne peut être dérogé aux dispositions de la présente loi au détriment du représentant de commerce.

Het concurrentiebeding heeft geen uitwerking wanneer hetzij gedurende de proeftijd, hetzij na de proeftijd aan de overeenkomst een einde wordt gemaakt door de werkgever zonder dringende reden of door de vertegenwoordiger om een dringende reden.

Het concurrentiebeding moet, op straffe van nietigheid, schriftelijk worden gesteld.

Art. 19.

Het concurrentiebeding schept ten gunste van de handelsvertegenwoordiger een vermoeden dat hij een cliënteel heeft aangebracht; de werkgever kan eventueel het tegenbewijs leveren.

De vertegenwoordiger wiens overeenkomst een dergelijk beding bevat, kan geen aanspraak maken op de in artikel 14 bepaalde vergoeding wegens uitwinning, wanneer de werkgever, uiterlijk binnen acht dagen na de beëindiging der overeenkomst, van het voordeel van het concurrentiebeding afziet.

Art. 20.

Wanneer de jaarlijkse bezoldiging het bedrag van 120.000 frank te boven gaat, mag de forfaitaire vergoeding waarin de overeenkomst voorziet in geval van schending van het concurrentiebeding, niet hoger zijn dan een som gelijk aan drie maanden bezoldiging.

De werkgever kan evenwel een hogere vergoeding eisen, mits hij het bestaan en de omvang van het nadeel bewijst.

Art. 21.

Het beding betreffende het onvermogen der cliënteel.

Behoudens in geval van grove fout of bedrog, kan een beding waardoor de vertegenwoordiger aansprakelijk wordt gesteld voor het onvermogen van de klant, slechts uitwerking hebben ten belope van een som gelijk aan het commissieloon dat verband houdt met de onverhaalbare vorderingen ten laste van de klant.

Elk delcrederebeding moet geschreven zijn.

Art. 22.

Het scheidsrechterlijk beding.

De handelsvertegenwoordigers en hun werkgevers mogen zich niet bij voorbaat verbinden om de geschillen die uit de door hen aangegane arbeidsovereenkomst voor bedienden in de toekomst mochten ontstaan, aan scheidsrechters voor te leggen.

Art. 23.

Slotbepalingen.

Van de bepalingen van deze wet mag niet worden afgevoerd ten nadele van de handelsvertegenwoordiger.

Art. 24.

Les articles 27, 28, 29 et 30 des lois relatives au contrat d'emploi, coordonnées le 20 juillet 1955, sont abrogés.

Art. 25.

Les dispositions de la présente loi sont applicables aux contrats en cours.

Bruxelles, le 5 juin 1963.

Le Président du Sénat,

Art. 24.

De artikelen 27, 28, 29 en 30 van de wetten betreffende het bediendencontract, gecoördineerd op 20 juli 1955, worden opgeheven.

Art. 25.

De bepalingen van deze wet zijn toepasselijk op de lopende overeenkomsten.

Brussel, 5 juni 1963.

De Voorzitter van de Senaat,

P. STRUYE.

Les Secrétaires,

De Secretarissen,

A. DEMARNEFFE.
G. GOOSSENS.